

Страховий ринок України: стан та перспективи

**Бридун Євгеній Володимирович,
кандидат економічних наук, доцент
Засновник та Голова правління Страхової компанії «ПРЕСТИЖ»**

prestige-ic.com.ua

страхова компанія
ПРЕСТИЖ

Зміст

1. Новації страхового ринку України в 2024 році
2. Природні та техногенні катастрофи в 2011-2023 рр.
3. Розвиток світового страхового ринку
4. Аналіз діяльності страхового ринку України в 2010-2023 рр. та 9 місяців 2024 року
5. Особливості страхового ринку України та проблеми страховиків в умовах військового стану
6. Перспективи страхового ринку України

1. Новації страхового ринку України в 2024 році

Ми дуже, дуже поспішаємо в Європейський Союз

Структура «Solvency II»

Компонент 1 Кількісні вимоги	Компонент 2 Якісні вимоги	Компонент 3 Ринкова поведінка
<ul style="list-style-type: none"> - Вимоги до мінімального капіталу (MCR) - Вимоги до капіталу платоспроможності (SCR) - Основні принципи бухгалтерського обліку - Правила інвестування 	<ul style="list-style-type: none"> - Принципи внутрішнього контролю та управління ризиками - Індивідуальна оцінка капіталу та ризику - Наглядний процес 	<ul style="list-style-type: none"> - Прозорість - Розкриття інформації - Підтримка ризик-орієнтованого підходу до нагляду через ринкові механізми

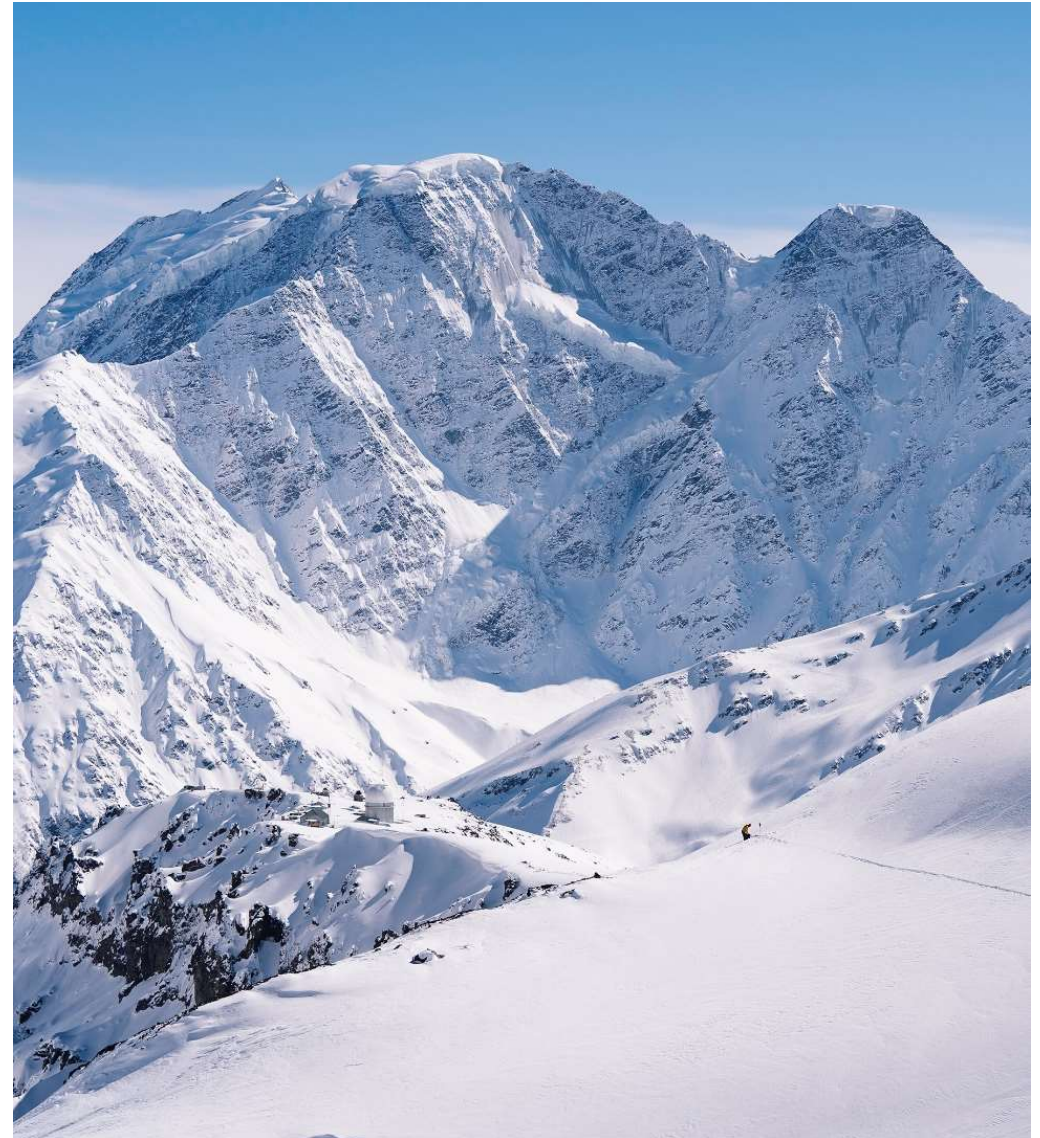
Послідовність дій НБУ починаючи з 2020 року

Жодного з чотирьох власних завдань НБУ не виконано до кінця

Новації страхового ринку України в 2024 році - набули чинності Закони України

- Закон України “Про страхування” № 1909-IX від 18.11.2021 року.
- Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» № 1953-IX від 14.12.2021 року.
- Закон України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” № 361-IX від 06.12.2019 року.
- Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» №3720-IX від 21.05.2024 року (2025 рік)

Новації страхового ринку 2024 року - набули чинності Постанови НБУ

- **Постанова НБУ №162** – Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про здійснення безвізного нагляду за діяльністю з надання фінансових та супровідних послуг” № 162 від 14 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №167** – Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про організацію та проведення інспекційних перевірок на ринках небанківських фінансових послуг” №167 від 20 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №168** – Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про порядок та умови укладення договору страхування відповідальності суб’єкта аудиторської діяльності перед третіми особами” №168 від 20 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №172** – Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про використання електронного підпису та електронної печатки” №172 від 20 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №174** - Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про розкриття інформації та розміщення інформаційного документа про стандартний страховий продукт на вебсайтах страховиків та страхових посередників” №174 від 20 грудня 2023 року.

Новації страхового ринку 2024 року: набули чинності Постанови НБУ

- **Постанова НБУ №182** - Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів за класами страхування” №182 від 25 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №184** – Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про добровільний вихід з ринку страховика та передачу страховиком страхового портфеля” №184 від 25 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №187** - Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про авторизацію осіб, які мають право здійснювати актуарну діяльність у сфері страхування, та осіб, які можуть виконувати обов’язки відповідального актуарія” №187 від 25 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №194** – Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика” №194 від 27 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №199** - Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг” № 199 від 29 грудня 2023 року.

Новації страхового ринку 2024 року: набули чинності Постанови НБУ

- **Постанова НБУ №200** - Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про загальні вимоги до документів і порядок їх подання до Національного банку України в межах окремих процедур та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України” № 200 від 29 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №201** - Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика” №201 від 29 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №202** - Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про порядок нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами” № 202 від 29 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №203** – Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про порядок формування страховиками технічних резервів” №203 від 29 грудня 2023 року.
- **Постанова НБУ №204** – Постанова правління Національного банку України “Про затвердження Положення про порядок обліку страховиком договорів, пов’язаних зі здійсненням діяльності із страхування, та вимоги до захисту інформації страховика” №204 від 29 грудня 2023 року.

Регулятор надав **шість місяців страховикам** для приведення у відповідності документів до нової нормативки. Біля двадцяти Постанов НБУ прийняті в останні два місяця 2023 рок

Риторика НБУ – було два роки, починаючи з дати прийняття базових Законів України, але чомусь не зважають на військовий стан.

На мій погляд співробітники Регулятора живуть в паралельній реальності.

страхова компанія
ПРЕСТИЖ

Природні та техногенні катастрофи в 2011-2016 рр.*

Показник	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Всього катастроф:	325	318	325	339	356	329
природного характеру	175	167	166	191	199	192
техногенного характеру	150	151	159	148	157	137
Нанесено економічних збитків, млрд дол	370	196	138	110	94	180
Компенсовано страховиками, млрд дол	116	77	45	35	38	56

* Swiss Re Institute

Природні та техногенні катастрофи в 2017-2023 рр.*

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Всього катастроф:	304	304	317	274	306	285	332
природного характеру	184	181	202	189	186	187	218
техногенного характеру	120	123	115	85	120	98	114
Нанесено економічних збитків, млрд дол	350	165	146	202	280	284	291
Компенсовано страховиками, млрд дол	144	85	60	89	119	132	117

Найбільші катастрофи глобального масштабу за останні роки

- 2023 р.** – Землетрус у Туреччині та Сирії, руйнування Каховської ГЕС (збитки 285 млн дол США), лісові пожежі в Греції та на Гаваях, землетрус у Марокко, повінь у Лівії, тайфун «Доксурі» (Китай), ураган Отіс (Мексика)
- 2022 р.** – ураган Іан (США), сума страхових втрат від 50 до 65 млрд дол США
- 2021 р.** – ураган Іда (США), страхових збитків на 30-32 млрд дол США, зимовий циклон Урі (США) та повені у Європі – загалом страхових збитків на понад 10 млрд дол США.
- 2020 р.** – урагани Лаура і Саллі (США), шторм «Доречо» (США), страхових збитків загалом 81 млрд дол США.
- 2019 р.** – тайфуни Хагібіс та Факсай (Японія), страхових збитків 8 млрд дол США та 7 млрд дол США відповідно, Сибірські лісові пожежі (Росія).
- 2018 р.** – ураган Елеонор (Франція), тайфун Джебі (Японія), Каліфорнійські лісові пожежі (США), страхових збитків загалом 85 млрд дол США.
- 2017 р.** – північноатлантичний сезон ураганів (Гарві, Ірма, Марія), збитків 215 млрд дол США, страхові компанії компенсували 92 млрд дол США.

Найбільші катастрофи глобального масштабу за останні роки

- 2015 р.** – землетрус (Непал), економічні збитки 6 млрд дол США.
- 2013 р.** – повені в Німеччині та Чехії – економічні збитки 16,5 млрд дол США, компенсовано страховиками 4,1 млрд дол США.
- 2011 р.** – землетрус запусканий товчками цунамі (Японія), збитків 35 млрд дол США.
- 2011 р.** - повінь в Таїланді, збитки 12 млрд дол США, найбільший збиток для компаній за один страховий випадок.
- 2008 р.** - ураган Айк, збитків на 270 млрд дол США , страхові компанії компенсували 120 млрд дол США.
- 2005 р.** - ураган Катрін (США), збитків 270 млрд дол США, страхові компанії компенсували 50 млрд дол США.

Найбільші катастрофи глобального масштабу за останні роки

1. Землетрус у Туреччині (2023): \$6,2 млрд страхових, \$58 млрд економічних втрат.
2. Ураган Іда (2021): США - \$36 млрд страхових, \$75 млрд економічних втрат.
3. Повені в Європі (2021): Німеччина, Бельгія - \$13 млрд страхових, \$46 млрд економічних втрат.
4. Ураган Лаура (2020): США - \$10 млрд страхових, \$19 млрд економічних втрат.
5. Тайфун Хагібіс (2019): Японія - \$10 млрд страхових.
6. Лісові пожежі в Каліфорнії (2018): \$16 млрд страхових, \$24 млрд економічних втрат.
7. Урагани Харві, Ірма, Марія (2017): США, Карибський басейн - \$92 млрд страхових.
8. Землетрус і цунамі в Тохоку (2011): Японія - \$35 млрд страхових.

Річний звіт Swiss Re Institute підкреслює зростання страхових збитків через ураження внаслідок природних катастроф.

10 найбільших страхових збитків від природних катастроф з 1992 по 2023 рік (збитки приведені до цін 2023 року)*

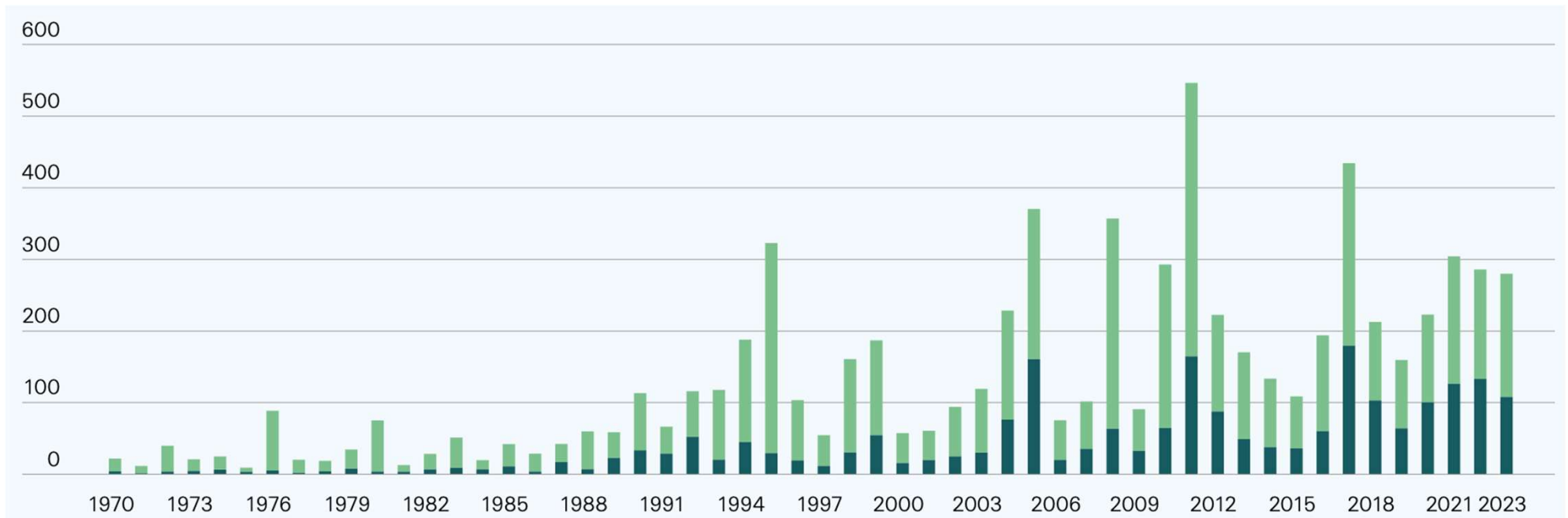
Рік	Країна	Природна катастрофа	Економічні втрати, млрд. дол.	Застраховані втрати, млрд. дол.	Страхове покриття втрат, %
2022	США	Ураган Іан	120,3	62,5	51,9
2021	США	Ураган Іда, штормовий приплив, внутрішня повінь	82,4	35	42,5
2017	США	Ураган Ірма	74,7	43,4	58,1
2017	США	Ураган Харві, внутрішня повінь у Х'юстоні, вибухи на затопленому хімічному заводі в Кросбі	111,8	37,5	33,6
2017	США	Ураган Марія, штормовий приплив	96,6	37,3	38,6

* Swiss Re Institute

10 найбільших страхових збитків від природних катастроф з 1992 по 2023 рік (збитки приведені до цін 2023 року)*

Рік	Країна	Опис	Економічні втрати, млрд. дол.	Застраховані втрати, млрд. дол.	Страхове покриття втрат, %
2012	США	Ураган Сенді, штормовий приплив	92,9	38,3	41,2
2011	Японія	Землетрус магнітудою 9,0 балів	284,4	47,4	16,7
2005	США	Ураган Катріна, штормовий приплив, прорив берегів Міссісіпі, затоплення Нового Орлеану	218,4	102,4	46,9
1994	США	Землетрус у Нортріджі	90,4	31,4	34,7
1992	США	Ураган Ендрю	57,1	34,7	60,8

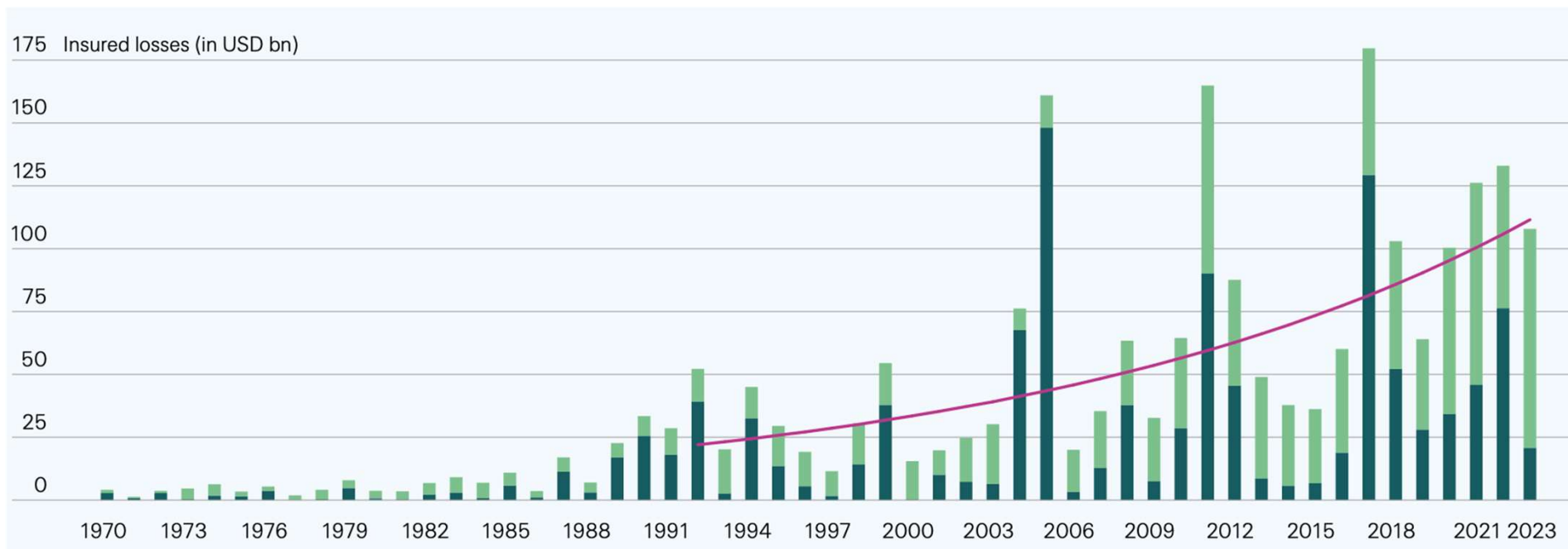
Застраховані та незастраховані збитки від природних катастроф, 1970-2023 рр. (млрд дол. США, ціни 2023 р.)

* Swiss Re Institute

- Застраховані збитки - пошкодження або знищення, що покриваються страхуванням., млрд. дол. США
- Незастраховані збитки - пошкодження або знищення, що не покриваються страхуванням., млрд. дол. США

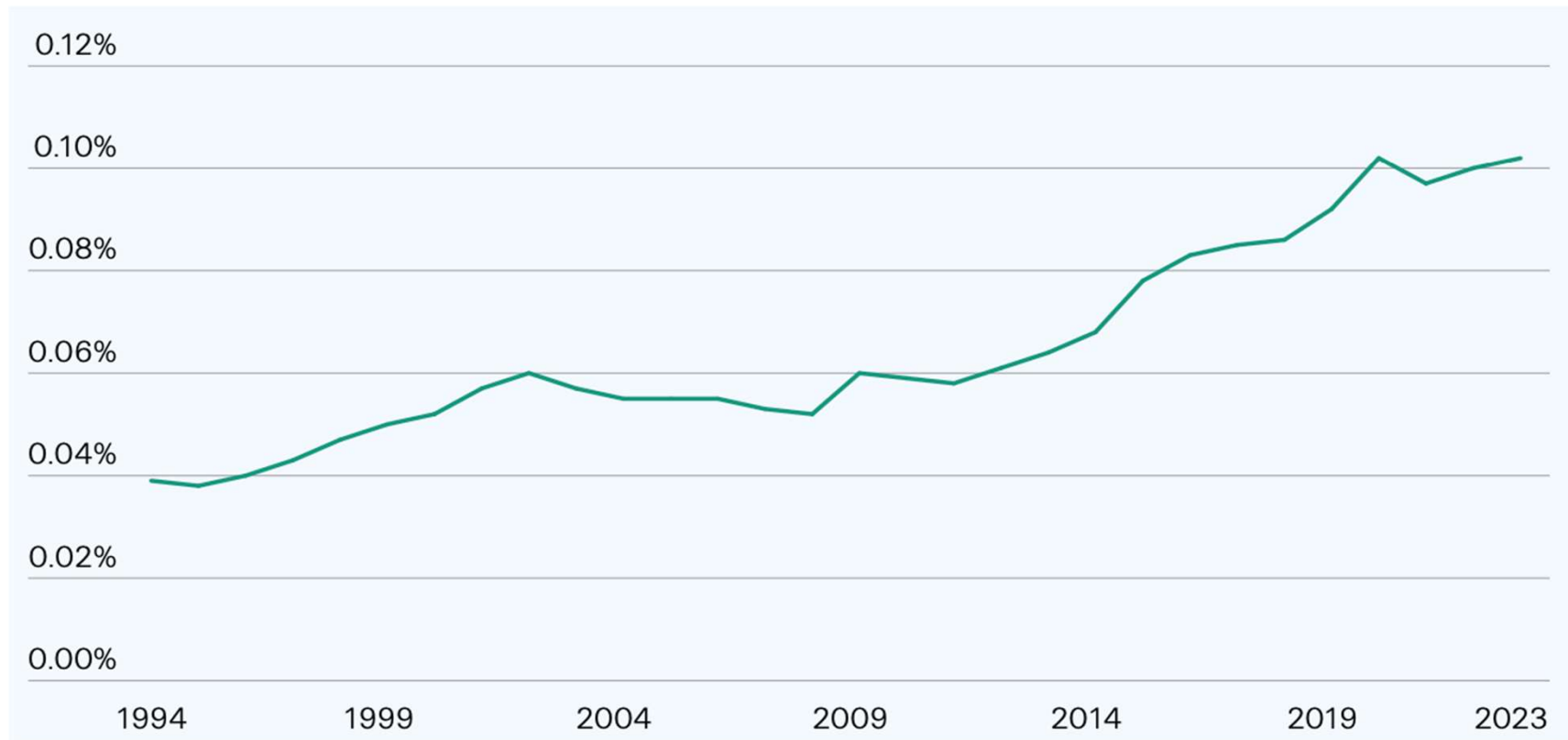
Глобальні страхові збитки від первинних та вторинних ризиків, 1970-2023 рр. (млрд дол. США, ціни 2023 р.)

* Swiss Re Institute

- Первинні ризики - природні катастрофи, які трапляються нечасто, але з високим потенціалом збитків.
- Вторинні ризики - природні катастрофи, які трапляються часто і призводять до збитків низького або середнього розміру
- Тренд

Глобальні застраховані збитки від природних катастроф у % від світового ВВП*

* Swiss Re Institute

Страхові збитки від глобальних природних катастроф зростають швидше, ніж світова економіка.

Річні застраховані збитки від сильних конвективних бурь* за регіонами (млрд дол. США, у цінах 2023 р.)**

Регіон	Економічні втрати, млрд. дол				Застраховані втрати, млрд. дол				Частка незастрахованих втрат			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Азія	75	64	40	82	5,2	5,4	5,2	10	93%	92%	87%	88%
Європа, Близький Схід та Африка	20	17	18	26	6,8	5,3	6,9	7,8	66%	69%	62%	70%
Латинська Америка та Кариби	10	6,5	7	20	2,6	1,7	0,9	3	74%	74%	87%	85%
Північна Америка	35	36	74	345	21	21	38	162	40%	42%	49%	53%
Океанія	2,3	3,8	8,1	4,6	1,6	2,7	4,2	2,8	30%	29%	48%	39%
Світ	142,3	127,3	147,1	477,6	37,2	36,1	55,2	185,6	74%	72%	62%	61%

** Swiss Re Institute

*Сильні конвективні бурі - загальний термін для опису ряду небезпек, включаючи торнадо, сильні пориви вітру та великі гради.

Річні застраховані збитки від сильних конвективних бурь за регіонами (млрд. дол. США, у цінах 2023 р.)*

Регіон	Економічні втрати, млрд. дол				Застраховані втрати, млрд. дол				Частка незастрахованих втрат			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Азія	38	80	70	80	3,9	27	19	6	90%	66%	73%	93%
Європа, Близький Схід та Африка	23	21	22	66	6,8	6	6	24	70%	71%	73%	64%
Латинська Америка та Кариби	4,1	9,7	2,2	5,4	0	4,9	0,2	0,6	100%	49%	91%	89%
Північна Америка	99	51	124	164	66	30	84	90	33%	41%	32%	45%
Океанія	2,9	5,4	5,7	4,6	1,7	3,7	3,9	2,2	41%	31%	32%	52%
Світ	167	167,1	223,9	320	78,4	71,6	113,1	122,8	53%	57%	49%	62%

* Swiss Re Institute

*Сильні конвективні бурі - загальний термін для опису ряду небезпек, включаючи торнадо, сильні пориви вітру та великі гради.

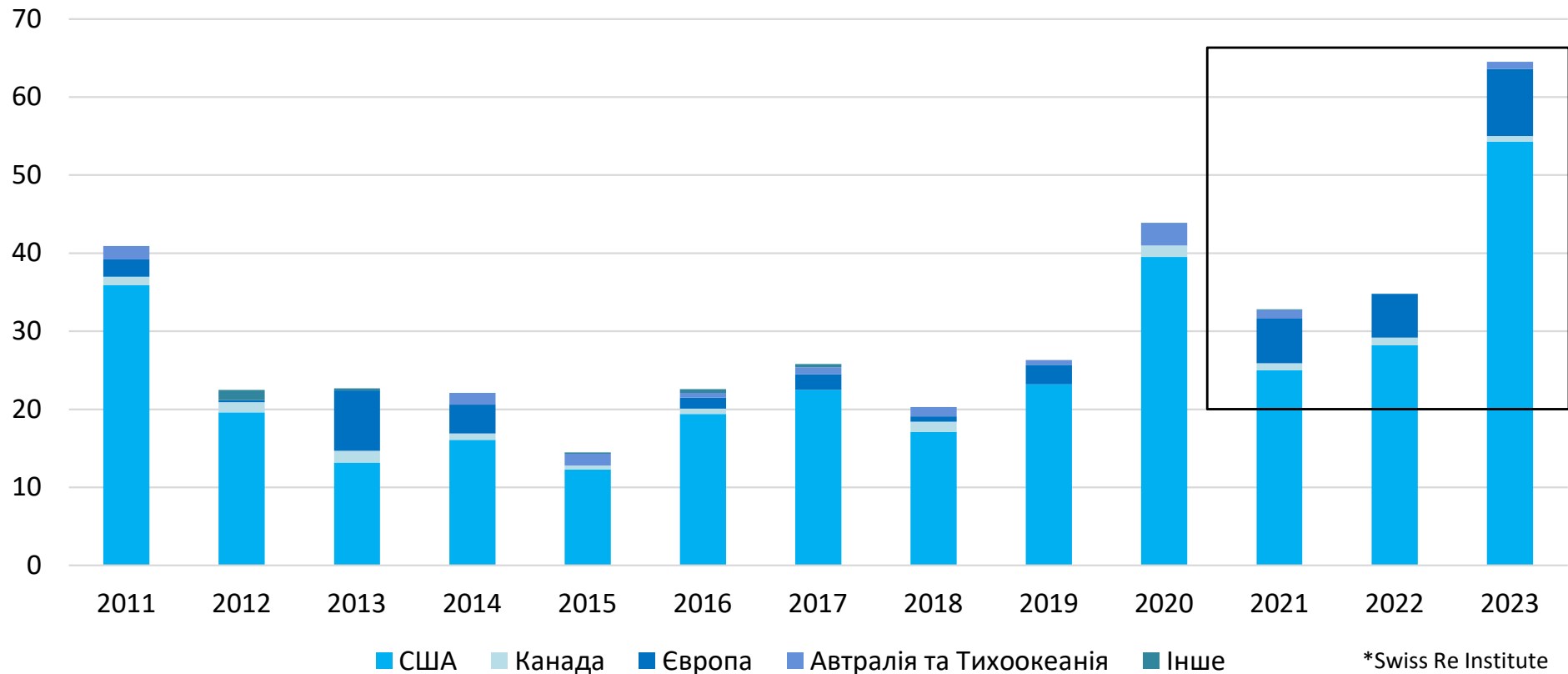
Річні застраховані збитки від сильних конвективних бурь за регіонами (млрд дол. США, у цінах 2023 р.)*

Регіон	Економічні втрати, млрд. дол				Застраховані втрати, млрд. дол				Частка незастрахованих втрат			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Азія	62	50	-	-	13	24			79%	52%	-	-
Європа, Близький Схід та Африка	29	115	-	-	13	24			55%	79%	-	-
Латинська Америка та Кариби	16	15	-	-	1,1	4,3			93%	71%	-	-
Північна Америка	179	94	-	-	106	69			41%	27%	-	-
Океанія	10	8,1	-	-	5,7	4,2			43%	48%	-	-
Світ	296	282,1	-	-	135,8	108,7			54%	61%	-	-

* Swiss Re Institute

*Сильні конвективні бурі - загальний термін для опису ряду небезпек, включаючи торнадо, сильні пориви вітру та великі гради.

Річні застраховані збитки від сильних конвективних бурь, за регіонами (млрд. дол. США, у цінах 2023 р.)*

Більшість страхових випадків, пов'язаних із сильними конвективними бурями, припадає на США, у Європі такі збитки починають зростати.

Висновок щодо дослідження страхування від природних та техногенних катастроф

Страхова галузь виявилась досить ефективною в подоланні наслідків катастроф 2011-2023 року. Незважаючи на рекордні втрати та складні фінансові умови, страхування відіграє ключову роль у фінансуванні наслідків стихійних лих.

У результаті залучаються кошти для постраждалого населення, підприємств й урядів. Проте події, що сталися, продемонстрували неправильну оцінку ризиків в країнах, що розвиваються.

Тенденція до збільшення втрат від погодних явищ в основному пов'язана зі збільшенням ризиків внаслідок економічного зростання, урбанізації, зростання кількості населення та накопичення багатства.

3. Розвиток світового страхового ринку. Тенденції світового страхового ринку та ринку України в 2010-2013 рр., %

Країни	Страхування життя				Ризикове страхування				Загалом			
	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Розвинені країни	1,7	-3,0	1,9	-0,2	0,7	0,9	1,5	1,1	1,3	-1,4	1,7	-1,0
Країни, що розвиваються	10,9	-5,1	5,2	6,4	8,8	8,1	9,3	8,3	9,9	0,5	7,1	5,9
Україна	0,2	34,3	47,0	37,3	3,3	-4,8	4,2	33,3	3,2	-3,23	6,8	33,7
Світ	2,9	-3,3	2,3	0,7	1,9	1,9	2,7	2,3	2,4	-1,1	2,5	0,1

Тенденції світового страхового ринку та ринку України в 2014-2017 рр., %

Країни	Страхування життя				Ризикове страхування				Загалом			
	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Розвинені країни	3,8	3,1	-1,9	1,2	1,1	3,3	1,7	2,1	2,6	3,2	-0,3	1,6
Країни, що розвиваються	6,8	11,7	17,1	12,5	8,6	7,9	9,8	5,9	7,6	9,8	13,7	9,6
Україна	-22,3	-31,9	10,7	-7,6	-16,2	-24,7	3,3	9,2	-16,8	-25,3	3,8	7,9
Світ	4,3	4,4	1,4	3,4	2,4	4,2	3,3	2,9	3,5	4,3	2,2	3,2

Тенденції світового страхового ринку та ринку України в 2018-2021 рр., %

Країни	Страхування життя				Ризикове страхування				Загалом			
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Розвинені країни	0,8	1,3	-5,7	5,4	1,9	2,7	1,5	2,9	1,3	2,1	-1,8	3,9
Країни, що розвиваються	-2,0	5,6	0,3	1,5	7,1	7,7	1,4	1,5	2,1	6,6	0,8	1,5
Україна	22,2	11,4	-14,8	7,2	-1,4	7,5	6,8	5,4	0,2	7,8	-16,8	5,6
Світ	0,2	2,2	-4,4	4,5	3,0	3,5	1,5	2,6	1,5	2,9	-1,3	3,4

Тенденції світового страхового ринку та ринку України в 2022-2025 рр., %

Країни	Страхування життя				Ризикове страхування				Загалом			
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Розвинені країни	0,8	-0,7	-	-	1,9	3,6	-	-	1,3	2,0	-	-
Країни, що розвиваються	-2,0	7,8	-	-	7,1	5,3	-	-	2,1	6,6	-	-
Україна	22,2	7,9	-	-	-1,4	20,2	-	-	0,2	18,7	-	-
Світ	0,2	1,3	-	-	3,0	3,9	-	-	1,5	2,8	-	-

Обсяг страхових премій на душу населення в 2018-2022 рр., дол. США

Рейтинг	Країна	Загальні страхові премії				в тому числі							
						страхування життя				ризикове страхування			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
7	Швейцарія	6835	7224	6610	6364	3502	3667	2866	2730	3332	3557	3744	3634
13	Нідерланди	4822	5022	5301	4731	832	799	805	657	3990	4223	4497	4074
35	Чехія	677	676	771	791	217	207	220	213	460	469	551	578
70	Росія	157	146	160	134	43	41	49	47	113	105	111	87
64	Домініканська Республіка	127	105	139	159	20	17	20	24	107	88	118	135
73	Казахстан	66	67	92	91	21	23	39	31	45	44	53	60
81	Україна	53	52	46	30	4	5	5	4	49	47	41	26
83	Єгипет	19	23	27	29	9	11	12	15	10	13	15	14
87	Нігерія	8	6	7	8	4	3	4	4	4	3	3	4

Обсяг страхових премій на душу населення в 2023-2026 рр., дол. США

Рейтинг	Країна	Загальні страхові премії				в тому числі							
						страхування життя				ризикове страхування			
		2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
5	Швейцарія	6830	-	-	-	2832	-	-	-	3998	-	-	-
8	Нідерланди	5216	-	-	-	724	-	-	-	4492	-	-	-
28	Чехія	881	-	-	-	234	-	-	-	647	-	-	-
53	Росія	115	-	-	-	57	-	-	-	98	-	-	-
51	Домініканська Республіка	182	-	-	-	30	-	-	-	153	-	-	-
n/a	Казахстан	n/a	-	-	-	n/a	-	-	-	n/a	-	-	-
63	Україна	39	-	-	-	4	-	-	-	35	-	-	-
69	Єгипет	23	-	-	-	11	-	-	-	12	-	-	-
72	Нігерія	6	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-

страхова компанія
ПРЕСТИЖ

Страхові премії до ВВП в 2018-2022 рр. , %

Рейтинг	Країна	Загальні страхові премії				в тому числі							
						страхування життя				ризикове страхування			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
5	Тайвань	19,97	17,4	14,8	11,4	16,51	14,0	11,6	8,2	3,46	3,4	3,2	3,1
4	США	11,43	12,0	11,7	11,6	2,92	3,0	2,6	2,6	8,51	9,0	9,1	9,0
15	Нідерланди	9,22	8,4	9,1	8,5	1,59	4,3	1,4	1,2	7,63	4,1	7,7	7,3
44	Чехія	2,83	2,9	2,9	2,9	0,91	0,9	0,8	0,8	1,93	2,0	2,1	2,1
50	Мексика	2,42	2,6	2,5	2,4	1,13	1,2	1,2	1,1	1,29	1,4	1,3	1,3
58	Еквадор	1,66	2,2	1,9	2,1	0,40	0,5	0,5	0,6	1,26	1,7	1,4	1,6
81	Україна	1,52	1,4	1,0	0,8	0,12	0,1	0,1	0,1	1,40	1,3	0,8	0,7
78	Росія	1,35	1,4	1,3	0,9	0,37	0,4	0,4	0,3	0,97	1,0	0,9	0,6
80	Казахстан	0,69	0,7	0,9	0,8	0,22	0,2	0,4	0,3	0,47	0,5	0,5	0,5

страхова компанія
ПРЕСТИЖ

Страхові премії до ВВП в 2023-2026 рр. , %

Рейтинг	Країна	Загальні страхові премії				в тому числі							
						страхування життя				ризикове страхування			
		2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
6	Тайвань	10,3	-	-	-	7,1	-	-	-	3,2	-	-	-
2	США	11,9	-	-	-	2,6	-	-	-	9,3	-	-	-
17	Нідерланди	6,9	-	--		2,9	-	--		4,0	-	--	
38	Чехія	2,9	-	-	-	0,8	-	-	-	2,2	-	-	-
40	Мексика	2,5	-	-	-	1,1	-	-	-	1,4	-	-	-
51	Еквадор	1,9	-	-	-	0,6	-	-	-	1,3	-	-	-
63	Україна	0,72	-	-	-	0,08	-	-	-	0,64	-	-	-
62	Росія	1,1	-	-	-	0,4	-	-	-	0,7	-	-	-
n/a	Казахстан	n/a	-	-	-	n/a	-	-	-	n/a	-	-	-

Розвиток світового страхового ринку, місце та позиція України

Світові тенденції

З 2024 року:

- Прогнозується стабільний річний ріст приблизно на рівні 2-3%, досягаючи 7,2 трильйонів доларів у 2024 році.
- Зростання буде зумовлено ринками, що розвиваються, оскільки розвинуті ринки зіткнуться із економічними труднощами.

Позиція України

- В 2023 році України вже не має в рейтингу Swiss Re Institute (за моїми оцінками 63-64 місце в світі)
- Україна була серед найшвидше зростаючих страхових ринків з 2016 по 2019 роки, але на 2023 рік займає лише 63-64-е місце в світі з «позорними» 39 дол. США страхової премії на душу населення.
- У підсумку, Україна має невеликий та нестабільний страховий ринок порівняно зі світовими конкурентами. Ймовірно, кількість страховиків суттєво скоротиться і частки України на світовому ринку мізерна.

Прогноз розвитку глобального страхового ринку на найближчі роки від Swiss Re Institute

В світовому зростанні буде переважати ринки, що розвиваються (6-7% щорічно), особливо в Китай, Індія, Індонезія та Таїланд.

Розвинуті ринки, такі як США, Європа та Японія, матимуть повільніше темпи зростання (1-2% річно) через старіння населення та низькі процентні ставки.

Страхування життя буде найбільш зростаючим сегментом (приблизно 3% річно).

Страхові премії не майнове страхування збільшаться на 2%, зокрема у комерційних сегментах.

Інвестування страховиків зазнають тиску через низькі доходи від облігацій, що стимулює потребу в диверсифікації.

Розвиток світового страхового ринку, місце та позиція України

- Страховий ринок України складає менше 0,018% світових страхових премій.
- У 2023 році Україна мала 1,285 мільярда доларів США страхових премій (десь 63-ме місце), порівняно з 1,224 мільярда в 2022 році (64-те місце).
- Страховий ринок збільшився на 18,7% в 2023 році (в дол. 4,95%).
- Проникнення страхування залишається низьким на рівні 0,72% в 2023 році.
- Головні виклики - економічні наслідки війни, відсутність державного стимулювання, низька страхова обізнаність та відсутність регулятивного розвитку: тільки регуляції без розвитку окремих видів страхування
- Відновлення страхового ринку залежатиме від вирішення воєнного конфлікту та звернення увагу виконавчої влади на страховий ринок, який може бути частковим компенсатором Державних видатків.

4. Аналіз діяльності страхового ринку України в 2010-2023 рр. та 9 місяців 2024 року

Кількість страхових компаній в Україні у 2017-2023 рр. та 9 місяців 2024 року

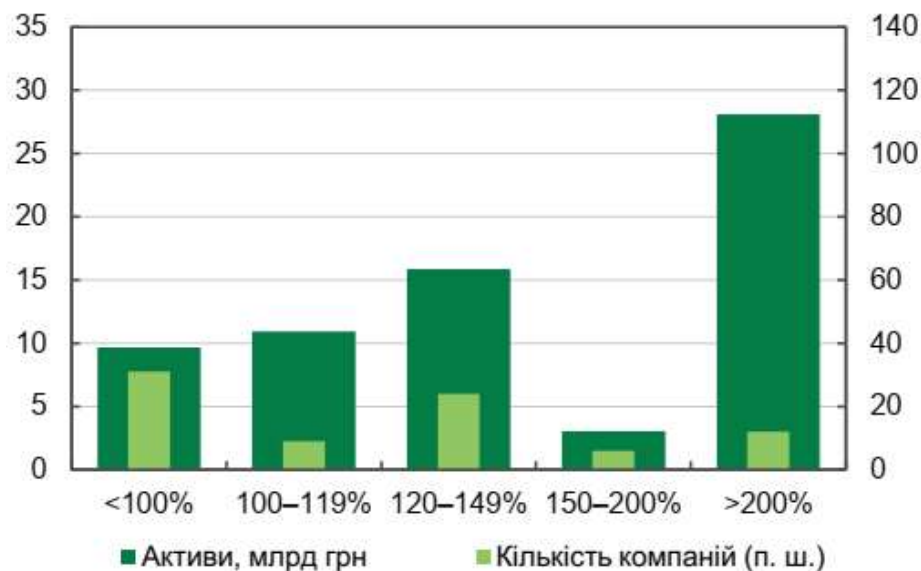
Кількість страхових компаній	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	01.04.2021	31.12.2021	01.04.2022	31.05.2022	31.12.2022	31.12.2023	30.09.2024*
Загальна кількість	294	281	233	210	208	155	145	142	128	101	75
у т.ч. СК «non-life»	261	251	210	190	188	142	132	129	116	89	64
у т.ч. СК «life»	33	30	23	20	20	13	13	13	12	12	11

*одна компанія зі спеціальним статусом – ЕКА.

Мінімальний капітал та капітал платоспроможності страховиків

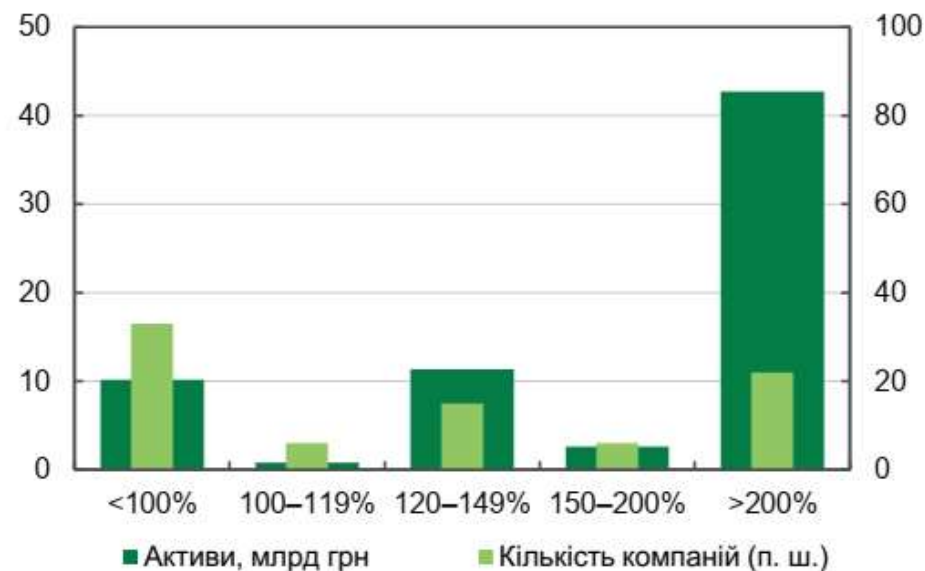
Понад 30 страховиків порушують нормативи платоспроможності (SCR) або мінімального капіталу (MCR).

Графік 23. Розподіл кількості і розміру активів страховиків* за співвідношенням прийнятного капіталу для виконання SCR та SCR станом на 1 липня 2024 року

* Графік побудовано на основі даних 82 компаній.

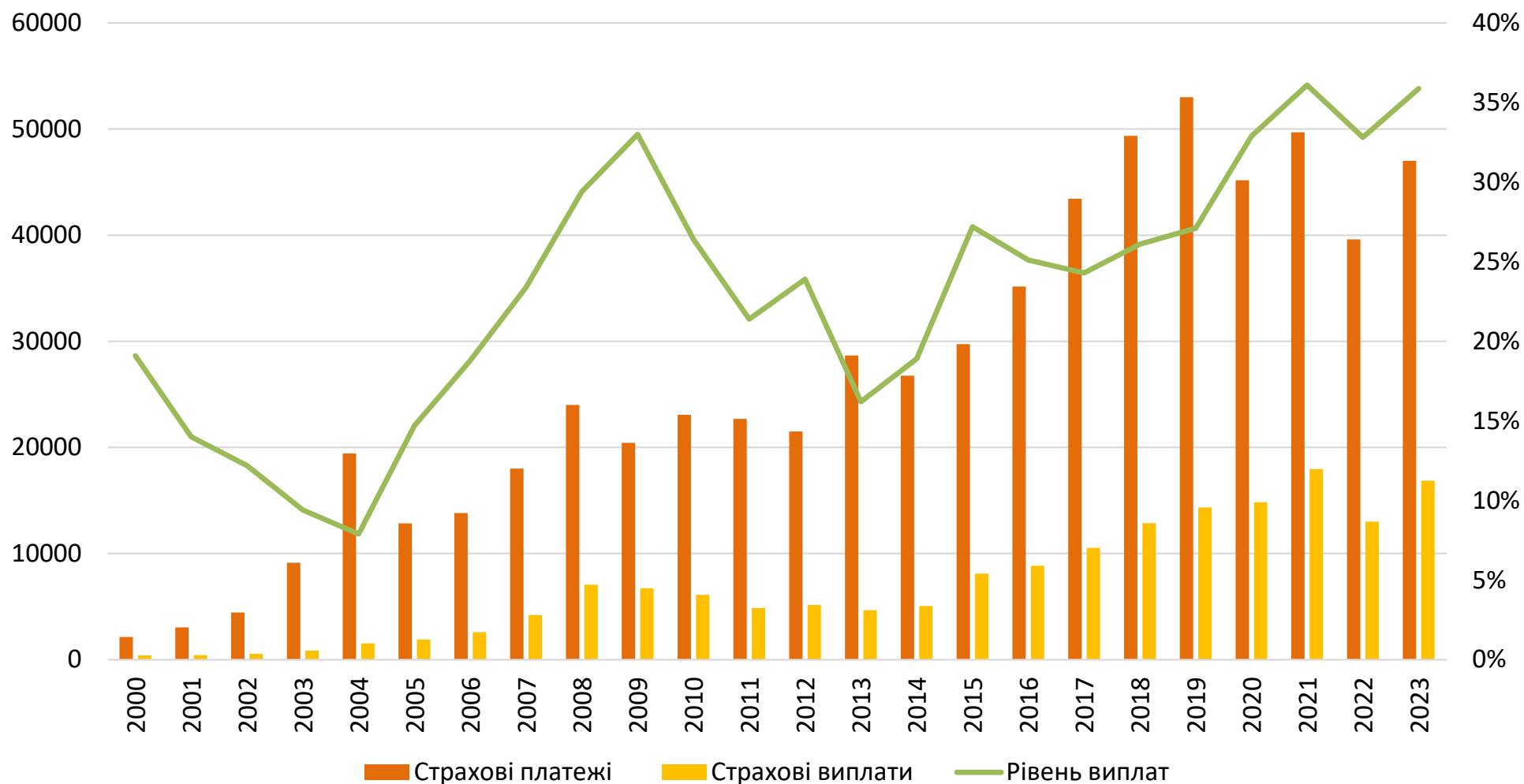
Графік 24. Розподіл кількості і розміру активів страховиків* за співвідношенням прийнятного капіталу для виконання MCR та MCR станом на 1 липня 2024 року

* Графік побудовано на основі даних 82 компаній.

Коли з 69 страхових компаній, 30 порушують нормативи платоспроможності, проблема не в компаніях, а в не обґрунтовано вимогах до нормативів платоспроможності та мінімального капіталу

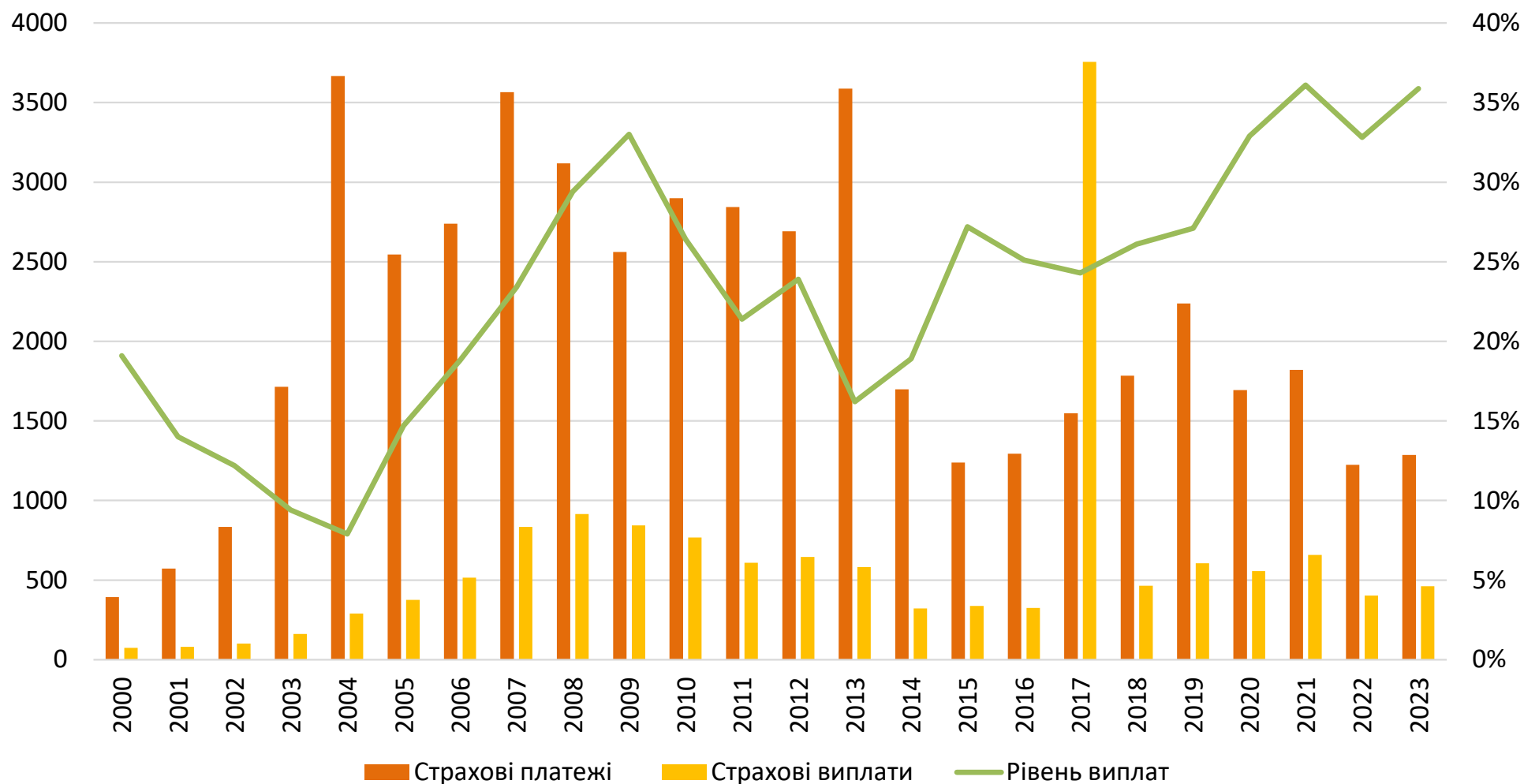
Динаміка надходжень страхових платежів та виплат страхових відшкодувань на страховому ринку України в 2000 – 2023 рр., грн

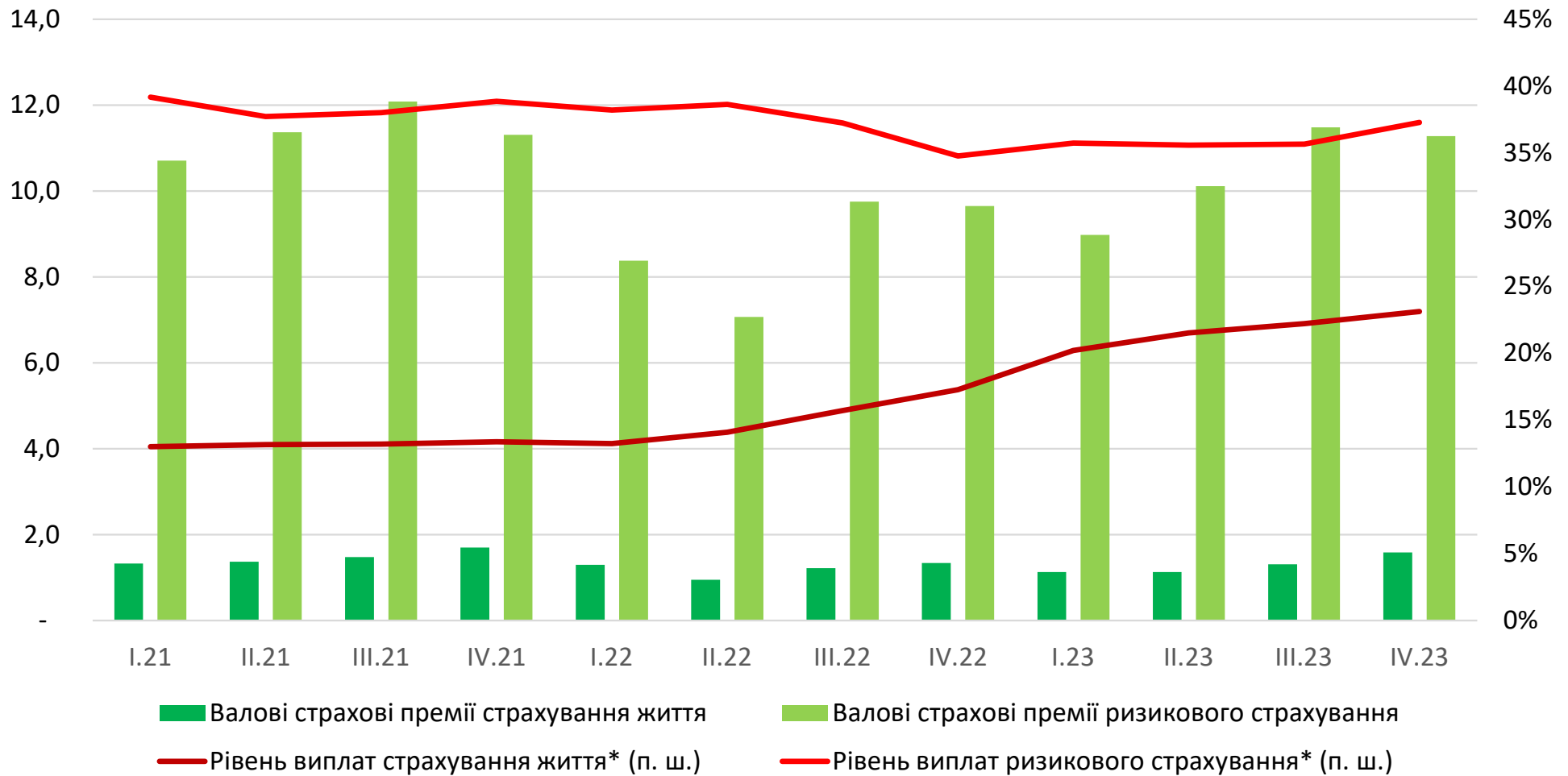

страхова компанія
ПРЕСТИЖ

Динаміка надходжень страхових платежів та виплат страхових відшкодувань на страховому ринку України в 2000 – 2023 рр., дол. США

Премії та рівень виплат за видами страхування, млрд. грн

Структура страхових премій в Україні за видами страхування в 2006 - 2012 рр., %

Вид страхування	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
Всього (усі види страхування):	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Страхування життя	3,2	4,4	4,6	4,0	3,9	5,9	8,4
Види страхування інші, ніж страхування життя, в тому числі:	96,8	95,6	95,4	96,0	96,1	94,1	91,6
Державне страхування	0,8	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Добровільне страхування:	89,1	87,5	86,9	84,7	84,1	79,6	75,1
особисте	5,2	5,6	6,0	7,1	7,3	10,3	13,0
майнове	80,4	78,6	76,7	72,3	72,0	63,4	57,0
майнове без фінансових ризиків	55,4	56,6	61,2	60,1	59,5	50,8	72,7
відповідальності	3,5	3,3	4,2	5,3	4,8	5,9	5,2
Обов'язкове страхування, крім державного, в т.ч.:	6,9	7,9	8,4	11,3	12,0	14,5	16,5
страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	3,3	5,4	6,1	8,2	8,9	11,5	12,8

Структура страхових премій в Україні за видами страхування в 2013 - 2023 рр., %

Вид страхування	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Всього (усі види страхування):	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Страхування життя	8,6	8,1	7,4	7,8	6,7	7,9	8,7	10,9	11,8	12,1	11,0
Види страхування інші, ніж страхування життя, в т.ч.:	91,4	91,9	92,6	92,2	93,3	92,1	91,3	89,1	88,2	87,9	89,0
Державне страхування	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Добровільне страхування:	78,6	77,6	76	76,1	78,8	76,7	75,8	72,4	67,5	57,8	58,1
особисте	12,7	12,1	10,8	12,0	12,6	14,3	16,8	22,4	22,3	20,4	18,
майнове	59,2	59,6	57,5	57,5	58,7	56,1	53,7	45,5	41,6	34,0	36,5
майнове без фінансових ризиків	45,7	43,4	45,4	47,3	45,8	45,7	45,4	37,9	36,7	31,4	34,1
відповідальності	6,7	5,9	7,7	6,6	7,5	6,3	5,3	4,5	3,6	3,4	3,4
Обов'язкове страхування, крім державного, в т.ч.:	12,8	14,3	16,6	16,0	14,5	15,3	15,5	16,7	20,7	30,1	30,9
страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	10,2	11,8	13,6	13,3	11,6	12,2	13,2	14,7	17,5	21,8	28,8

Активи та структура активів страховиків України 2018-2021 рр.

Структура активів	млн грн				Структура, %			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Загальні активи по балансу	63 493,3	63 866,8	65 114,9	64 209,2	X	X	X	X
Активи, визначені ст.31 ЗУ «Про страхування», у тому числі:	40 666,5	44 609,9	47 390,0	47 159,2	100,0	100,0	100,0	100,0
1) грошові кошти на поточних рахунках	2 968,5	3 167,6	2 870,7	2 499,4	7,3	7,1	6,1	5,3
2) банківські вклади (депозити)	14 101,8	15 884,0	16 001,3	10 563,6	34,7	35,6	33,8	22,4
3) банківські метали	32,2	39,2	69,9	н/а	0,1	0,1	0,1	н/а
4) нерухоме майно	3 014,0	4 083,6	4 228,2	3 772,7	7,4	9,2	8,9	8,0
5) акції	5 077,3	3 734,7	3 575,8	н/а	12,5	8,4	7,5	н/а
6) облігації	908,2	944,1	1 085,4	н/а	2,2	2,1	2,3	н/а
7) іпотечні сертифікати	87,3	64,8	10,2	н/а	0,2	0,1	0,02	н/а
8) державні цінні папери	7 895,9	9 643,4	10 462,9	165 05,7	19,4	21,6	22,1	35,0
9) права вимоги до перестраховиків	5 418,1	5 326,2	7 363,7	4 715,9	13,3	11,9	15,5	10,1
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом	1 131,8	1 687,9	1 679,9	н/а	2,8	3,8	3,5	н/а
11) кредити страхувальникам-громадянам	17,5	24,5	26,6	н/а	0,04	0,05	0,06	н/а
12) довгострокові кредити для житлового будівництва	0,2	0,2	0,2	н/а	0,001	0,0004	0,0004	н/а
13) готівка в касі	13,7	9,7	15,2	н/а	0,03	0,02	0,03	н/а

Структура активів страховиків України 2018-2023 рр.

Структура активів	Структура, %					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Загальні активи по балансу	X	X	X	X	X	x
Активи, визначені ст.31 ЗУ «Про страхування», у тому числі:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1) грошові кошти на поточних рахунках	7,3	7,1	6,1	5,3	9,,0	7,0
2) банківські вклади (депозити)	34,7	35,6	33,8	22,4	27,0	28,0
3) банківські метали	0,1	0,1	0,1	н/а	н/а	н/а
4) нерухоме майно	7,4	9,2	8,9	8,0	7,0	5,0
5) акції	12,5	8,4	7,5	н/а	н/а	н/а
6) облігації	2,2	2,1	2,3	н/а	н/а	н/а
7) іпотечні сертифікати	0,2	0,1	0,02	н/а	н/а	н/а
8) державні цінні папери	19,4	21,6	22,1	35,0	30,0	32,0
9) права вимоги до перестраховиків	13,3	11,9	15,5	10,1	10,0	9,0
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом	2,8	3,8	3,5	н/а	н/а	н/а
11) кредити страхувальникам-громадянам	0,04	0,05	0,06	н/а	н/а	н/а
12) довгострокові кредити для житлового будівництва	0,001	0,0004	0,0004	н/а	н/а	н/а
13) готівка в касі	0,03	0,02	0,03	н/а	н/а	н/а

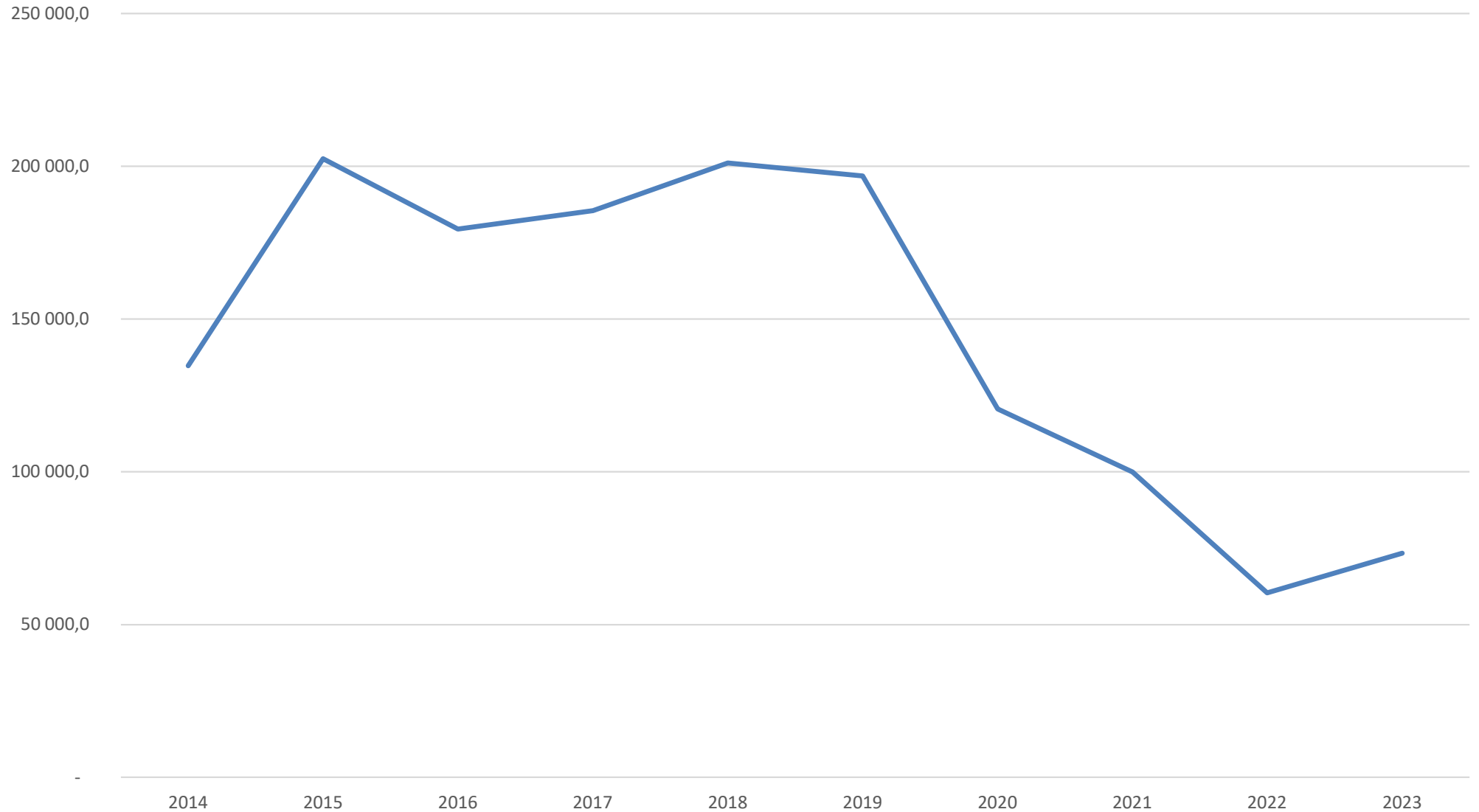
Структура прийнятних активів на покриття резервів страховиків станом на кінець року 2019-2023 рр.

Структура активів	млрд грн					Структура, %				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Поточні рахунки	2,9	2,5	2,7	5,8	4,7	6,8%	5,0%	5,2%	9,4%	7,1%
Депозити	13,5	12,5	11,6	16,9	18,5	31,6%	24,9%	22,4%	27,5%	27,8%
Дебіторська заборгованість	2,8	3,5	3,7	4,1	4,5	6,6%	7,0%	7,2%	6,7%	6,8%
Нерухоме майно	3,9	4,8	4,2	4,5	3,2	9,1%	9,6%	8,1%	7,3%	4,8%
Державні цінні папери	9,4	14,0	18,1	18,4	21,3	22,0%	27,9%	35,0%	30,0%	32,0%
Вимоги до перестраховиків	5,1	6,9	5,2	6,0	6,0	11,9%	13,7%	10,1%	9,8%	9,0%
Залишки в МТСБУ	3,2	3,7	4,3	4,5	6,2	7,5%	7,4%	8,3%	7,3%	9,3%
Інші	1,9	2,3	1,9	1,2	2,1	4,4%	4,6%	3,7%	2,0%	3,2%
Всього	42,7	50,2	51,7	61,4	66,5	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

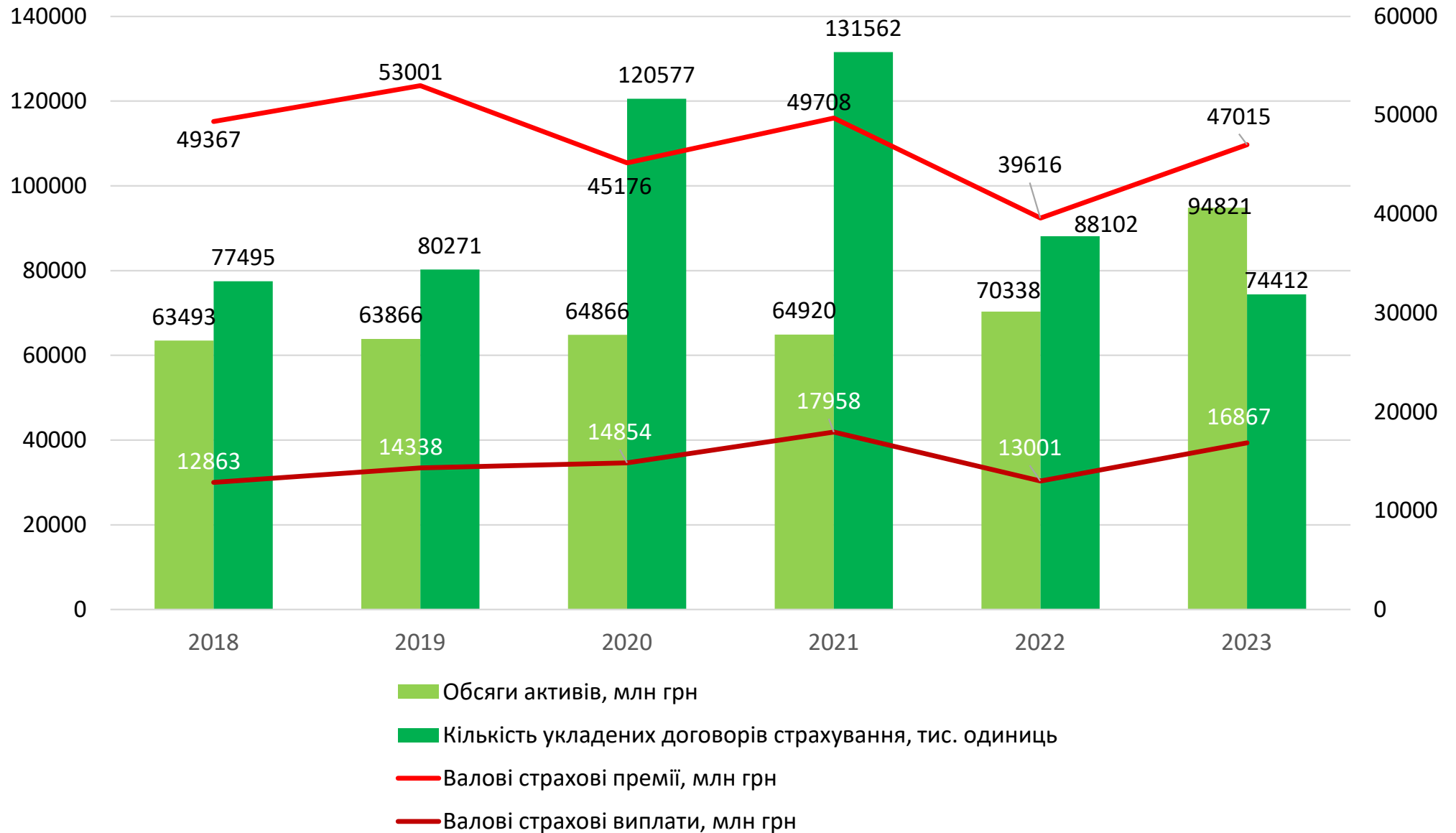

страхова компанія
ПРЕСТИЖ

Кількість договорів страхування 2014-2023 роки, ТИС. ОДИНИЦЬ

Основні показники розвитку страхових компаній 2018-2023 рр.

5. Особливості страхового ринку України та проблеми страховиків у умовах військового стану.

Ринкові

- Переважання регулювання над розвитком нових видів страхування
- Втрата реальної ситуації на страхового ринку співробітниками НБУ
- Не значна кількість прийнятних активів для інвестування
- Добровільний вихід з ринку страхових компаній
- Відсутність пропорційного підходу до нагляду
- Зменшення обсягів страхових платежів в доларах США

Страховиків

- Викривлена структура страхового портфелю як страховиків так і ринку в цілому (автострахування)
- Зростає “сніжний шар” страхових відшкодувань, який в перспективі може накрити окремих страховиків
- Відсутність консолідованої позиції учасників страхового ринку

6. Перспективи страхового ринку України

В розвинених країнах держава заохочує розвиток страхування, оскільки страхування це не тільки захист від непередбачуваних витрат, але і зменшення навантаження на державний та місцеві бюджети, оскільки збитки компенсуються страховиками. Як наслідок, страховики проводять калькуляція витрат та контролюють використання фінансових ресурсів фізичних та юридичних осіб.

Страховики потужні Інвестори в економіки держав.

Надана міжнародна фінансова допомога в останні роки «розлабила» органи виконавчої влади, як наслідок, страхова галузь в Україні перебуває в стагнації.

страхова компанія
ПРЕСТИЖ

Дякую за увагу!

Євгеній БРИДУН

e-mail: Y.Brydun@prestige-ic.com.ua

